

69. Greguss Imre: Árvizkép – Szeged szebb lesz, mint volt..., 1888

Vászon, olaj, 110 x 210 cm, jelzet balra lent: Greguss Imre

Ácsolt fa díszráma, lakkaranyozott szecessziós díszítéssel, 1900 körül

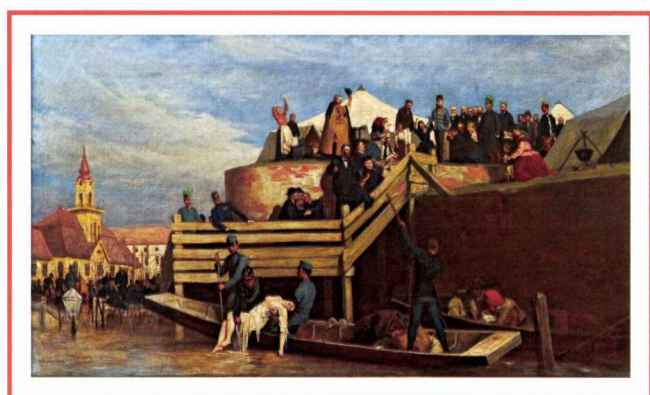
158,5 x 257,5 cm, profil 26 cm

Móra Ferenc Múzeum, Képzőművészeti gyűjtemény, lelt. sz.: 50. 50. 1

Adomány, 1942

2009-től tartós letétben: Szegedi városháza – Lechner Lajos-terem

A restaurálás ideje: 2009 január–március

A kép leírása: Noha Greguss Budapesten már 1888-ban megfestette az „árvizképet”, az újabb kutatások szerint olajvázlata nem volt a Szeged Városi Múzeum millenáris pályázatára 1895-ben beérkeztek képek között, mindannak ellenére, hogy mint a fővárosi Vasárnapi Újság fiatal illusztrátormunkatársa, 1879-ben riportrajzokat készített az elpusztult városban. Szegedi vázlatának egy része 1886-ban megjelent az *Osztrák–Magyar Monarchia írásban és képen* című kiadványban azokkal a rajz reprodukciókkal együtt, amelyeket Ó-Gyallán Feszty Árpádnál és Jászapátiban Vágó Pálnál készített. Az új kompozíció rendkívül hasonlatos Roskovic művázlatához, azonban Greguss „festői látószöge” kisebb: csupán a Vedres tervezte barokk városháza épületét (1799–1809) és a Zsótér-házat (1840 és 1866) láthatjuk a víz borította Széchenyi tér háttérében.

Greguss a *Szeged szebb lesz, mint volt...* című művén felhasználta a tizenegy évvel korábbi vázlatait, s nagy méretben, részletező romantikus elemekkel festette meg a király 1879. március 17-én tett látogatásának egy elképzelt pillanatát. A képet, mielőtt egy kiállításra elszállították volna, maga Ferenc József császár vásárolta meg az egyik mesteriskolai látogatásakor. Adatok szerint a műalkotás 1910-ben még a

budai vár királyi gyűjteményében volt, s adományként 1942-ben került a szegedi Városi Múzeum képtárába.

A Víz a török megszállás óta a legdrámaibb hatást gyakorló esemény volt a szegedi városkép alakulására. Az 1879. március 12-én, Gergely napján, hajnali 2 órakor betört áradat szinte elsöpörte a várost, és felbecsülhetetlen anyagi kárt okozva döntő csapást mért a város ősi életformájára, sajátos arculatára. Ugyanakkor a modern fejlődés páratlan lehetőségeit is megnyitotta a város előtt. Ezen az éjszakán új időszámítás kezdődött Szegeden: ami előtte volt, az a Víz előtt történt, ami utána következett, az a Víz után volt. — Szeged katasztrófája szinte leírhatatlan; a valós körülményt talán csak a március 12-én hajnalban, Tisza Kálmán miniszterelnöknek Pestre küldött távirat tudja visszaadni sajtóságosan ziháló, igyekvő stílusával: „A katasztrófa megtörtént. Szeged víz alá került. A házak roskadoznak. Negyedháromkor megkondult a vészharang. A hajóhídon emberek ezrei törtetnek Újszeged felé. Segélykiáltások hangjait hordja szét a szél. Sokan csak a pusztá életüket menthették meg. Száraz lábbal csak a Palánk három utcájának végén lehet járni. A víz tovább emelkedik, dögölt ökröket, lovakat hurcol. A várfalakra katonák hordják föl a hidegtől megdermedt, ijedtségtől elalélt embereket. A zsinagóga teli vízzel, a keresztény templomok és a főgimnázium menekültekkel. Estig mindent elborít a víz...” — Tisza Kálmán a királlyal együtt már március 17-én részvétlátogatásra Szegedre érkezett.

A kép alkotója: Greguss Imre (1856–1910) először Budapesten, majd szegedi 1879. évi tartózkodása után Münchenben és 1883-ban Párizsban, a Julian-iskola növendékeként tanult. Onnan Velencébe ment, ahol körülbelül egy évet töltött régi mesterek tanulmányozásával. Hazajövele után a mesteriskolában életképeket festett, amelyek ezüstérmét hoztak számára a székesfehérvári országos kiállításon. 1890-től rajztanár volt vidéken, majd a fővárosban. Részt vett a Képzőművészeti Társulat tárlatain, amely alkalomból kiemeli az akkori kritika, hogy „Greguss Imre csaknem az egyedüli, aki koronként szeretettel fordul vissza nagy időkhöz”. Főként a szabadságharc és a kurucvilág eseményeit megörökítő életképeket festett. Művei a Magyar Nemzeti Galériában találhatóak.

Helyreállítás: A kép színvilága jelentősen megeléknült, miután a besötétedett felületről a lerakódott szennyeződések eltávolítottam. A megereszkedett vászon felületi síkja az újrafeszítéssel és az ékeles beállításával helyreállt. A lakkaranyozott díszráma szecessziós díszítéséből a hiányzó természetes, eredetileg öntött darabokat pótoltam (nádbuzogány-fejek). A kisebb sérüléseket „hidegen” tömítettem, a letört nagyobb hiányok pótlását „forron” raktam fel az enyves masszanyagból. A vörös és sárgaszínű bóluszozás után lakk-arany felvitele következett. A kisebb kopások javításához kagylóaranyat használtam.

